

**Program realizacji Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego
w Szkole Podstawowej nr 15 im. Jana Pawła II w Katowicach**

1. Cele główne:

- wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień - klasy I-VI;
- wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy - klasy VII-VIII;
- przygotowanie rodziców do pełnienia roli doradców i osób wspierających swoje dzieci w procesie planowania i podejmowania decyzji edukacyjnych oraz związanych z wyborem zawodu;
- pomoc nauczycielom w realizacji zadań związanych z doradztwem zawodowym oraz wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

2. Cele szczegółowe/rezultaty:

Uczniowie:

klasy I-III

- opisują swoje zainteresowania i wskazują w jaki sposób je rozwijać;
- prezentują swoje zainteresowania na forum klasy;
- podają przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- podają przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- podejmują działania w sytuacjach zadaniowych i opisują, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych osób;
- odgrywają różne role zawodowe w zabawie;

- podają nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisują podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- opisują, czym jest praca, i omawiają jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- omawiają znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonują;
- opisują rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- posługują się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- uzasadniają potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- wskazują treści, których lubią się uczyć;
- wymieniają różne źródła wiedzy i podejmują próby korzystania z nich;
- opowiadają, kim chcieliby zostać i co chcieliby robić;
- planują swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbują samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z ich osobami.

klasy IV-VI

- określają własne zainteresowania, zdolności oraz kompetencje;
- wskazują swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w życiu;
- podejmują działania w sytuacjach zadaniowych i oceniają swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- prezentują swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców;
- wymieniają różne grupy zawodów i podają przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisują różne ścieżki ich uzyskiwania

oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;

- opisują, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- podają czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- posługują się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- wyjaśniają rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą;
- wskazują na różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych im przykładów oraz omawiają swój indywidualny sposób nauki;
- samodzielnie docierają do informacji i korzystają z różnych źródeł wiedzy.

klasy VII-VIII

- określają wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznają własne zasoby: zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe;
- dokonują syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- rozpoznają własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- rozpoznają swoje możliwości o ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględniają je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określają aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- określają własną hierarchię wartości i potrzeb;
- wyszukują i analizują informacje nt. Zawodów oraz charakteryzują wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- porównują własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i

oczekiwaniami pracodawców;

- wyjaśniają zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy i oczekiwania pracodawców;
- uzasadniają znaczenie pracy w życiu człowieka;
- analizują znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;
- wskazują wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- analizują oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizują kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych zasobów;
- charakteryzują strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- określają znaczenie uczenia się przez całe życie;
- dokonują wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określają cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- identyfikują osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśniają, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- planują ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.
- podejmują decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu dorosłych.

Rodzice:

- posiadają wiedzę nt. organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego działającego w szkole;
- są zaangażowani w udzielanie pomocy i wsparcia dziecku w procesie planowania i

realizowania kariery edukacyjno-zawodowej;

- są przygotowani do pełnienia roli doradców dziecka;
- wiedzą, gdzie szukać pomocy dla dzieci z problemami zdrowotnymi, emocjonalnymi, decyzyjnymi, intelektualnymi;
- znają ofertę edukacyjną szkół i placówek następnego etapu edukacyjnego.

Nauczyciele:

- podkreślają w treściach przedmiotowych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- dbają o nabywanie kompetencji kluczowych przez uczniów podczas realizacji podstawy programowej nauczanego przedmiotu;
- realizują zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego (poznawanie siebie, umiejętność współpracy w zespole, umiejętność dobrej komunikacji, autoprezentacja) na zajęciach z wychowawcą;
- diagnozują potrzeby i zasoby uczniów;
- rozwijają zainteresowania, umiejętności i uzdolnienia uczniów;
- wspierają rodziców w procesie doradczym;
- angażują przedstawicieli współpracujących instytucji i zakładów pracy w działania doradcze szkoły;
- znają ofertę edukacyjną szkół następnego etapu edukacyjnego i zasady rekrutacji do nich.

3. Treści, tematy zajęć ze wskazaniem adresata:

Dla uczniów:

- **poznawanie osobistych zasobów**, min. zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych stron i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia;

- **świat zawodów i rynek pracy**, min. Poznawanie zawodów, wyszukiwanie i przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy;

Dla nauczycieli:

- zasady pracy nauczycieli w ramach WSDZ,
- priorytety dotyczące zagadnień z zakresu doradztwa zawodowego realizowane przez nauczycieli w ramach kształcenia zintegrowanego, pracy wychowawczej i na lekcjach przedmiotowych,
- szkolne zasoby informacji dotyczące doradztwa edukacyjno-zawodowego i zasady ich wykorzystania.

Dla rodziców:

- zasady pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- informacje nt. ścieżek kształcenia, zasad rekrutacji itp.,
- umiejętności rodzicielskie ułatwiające kontakt z dzieckiem w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowej.

4. Metody i techniki pracy:

Metody pracy indywidualnej:

- doradztwo indywidualne w punkcie konsultacyjnym w szkole oraz w PPP;

Metody pracy z grupą:

- tematyczne lekcje,
- zajęcia z wychowawcą,
- koła zainteresowań,
- konkursy,
- zajęcia warsztatowe,
- wycieczki,

- lekcje przedmiotowe z elementami doradztwa zawodowego,
- prelekcje,
- udział uczniów w Festiwalu Szkół Ponadpodstawowych,
- udział uczniów w projekcie Katowice Miastem Fachowców,
- udział uczniów w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych,
- projekcje filmów,
- projekty uczniowskie,
- debaty,
- dyskusje.

5. Scenariusze i konspekty:

- materiały umieszczane w bibliotece szkolnej w Punkcie Doradztwa Zawodowego,
- scenariusze i konspekty zajęć;
- Poradnik Metodyczny dla Nauczycieli, Pedagogów i Doradców Zawodowych.

6. Dostępne materiały edukacyjne on-line:

Zasoby internetowe:

- <http://www.koweziu.edu.pl>
- <http://doradztwo.ore.edu.pl>
- <http://www.wybieramzawod.pl>
- <http://www.labirynt-zawodow.progra.pl>
- <http://www.pociagdokariery.pl>
- <http://www.perspektywy.pl/porta1/>

7. Osoby odpowiedzialne za realizację:

- dyrektor szkoły,

- doradca zawodowy realizujący autorski program doradztwa zawodowego,
- pedagog szkolny;
- wychowawcy klas,
- wszyscy nauczyciele,
- wychowawcy świetlicy,
- nauczyciel bibliotekarz.

8. Ewaluacja wewnętrzna:

- analiza dokumentacji (dzienniki - tematy zajęć),
- analiza wytworów uczniów,
- obserwacja zajęć,
- obserwacja poziomu zaangażowania i motywacji uczniów,
- kwestionariusz ewaluacji.

9. Szczegółowy plan działań doradczych:

Diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej:

- utworzenie ewidencji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - pedagog szkolny, wychowawcy klas - do końca X danego roku szkolnego;
- rozpoznanie planów edukacyjnych i zawodowych uczniów ostatnich klas - XI - danego roku szkolnego - pedagog szkolny, wychowawcy klas VII i VIII;
- zdobywanie wiedzy o predyspozycjach i możliwościach uczniów poprzez konsultacje z wychowawcami, pedagogiem i nauczycielami uczącymi - na bieżąco, wg potrzeb;
- zdobywanie wiedzy o predyspozycjach i możliwościach uczniów poprzez prowadzenie zajęć wychowawczych - wychowawcy w trakcie roku szkolnego;
- zdobywanie wiedzy o predyspozycjach i możliwościach uczniów poprzez rozmowy

z rodzicami - na bieżąco, wg potrzeb;

f. wspieranie rodziców jako doradców dziecka - na bieżąco, wg potrzeb - pedagog szkolny, wychowawcy klas, dyrektor szkoły;

g. zdobywanie wiedzy o predyspozycjach i możliwościach uczniów poprzez indywidualne spotkania - na bieżąco, wg potrzeb - doradca zawodowy, pedagog szkolny, wychowawcy klas.

Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia:

a. gromadzenie i systematyczne aktualizowanie informacji zawodowej i edukacyjnej (informatory, ulotki) w bibliotece szkolnej w Punkcie Doradztwa Zawodowego oraz założenie segregatora z materiałami pomocniczymi dla nauczycieli (konspekty, scenariusze, poradniki itp.) - na bieżąco - bibliotekarz, pedagog;

b. opracowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych dla rodziców, uczniów i nauczycieli:

- sporządzenie listy i podanie adresów stron internetowych (oraz bieżąca ich aktualizacja), na których znajdują się przydatne informacje edukacyjno-zawodowe - XI 2018 r. - nauczyciel informatyki, wychowawcy klas, pedagog;

- utworzenie tablicy informacji edukacyjno-zawodowych - pedagog, doradca zawodowy;

c. udostępnianie informacji za pośrednictwem strony internetowej szkoły:

- utworzenie zakładki na stronie internetowej szkoły "Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego" - XI 2018 - opiekun strony internetowej;

d. zapoznanie uczniów, rodziców i nauczycieli z siecią lokalnych szkół następnego etapu edukacyjnego:

- spotkania informacyjne, prelekcje, pogadanki, prezentacje, ulotki, informatory - doradca zawodowy, wychowawcy klas, dyrektor, bibliotekarz, pedagog.

Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i

uzdolnień uczniów:

a. zajęcia umożliwiające uczniom poznanie siebie: swoich predyspozycji, uzdolnień oraz innych zasobów:

- uczestnictwo uczniów klas VII i VIII w zajęciach doradztwa zawodowego - doradca zawodowy - 10 godzin na oddział;
- udział uczniów klas I-III w zajęciach dodatkowych "Wiem więcej" w trakcie roku szkolnego;
- udział uczniów w zajęciach kół zainteresowań - nauczyciele przedmiotów w trakcie roku szkolnego;
- udział uczniów w zajęciach z wychowawcą służących samopoznaniu - wychowawcy klas w trakcie roku szkolnego;
- rozwijanie umiejętności kluczowych w ramach lekcji przedmiotowych - nauczyciele przedmiotów w trakcie roku szkolnego;
- organizacja Gali Talentów - maj danego roku szkolnego - nauczyciel muzyki, pedagog szkolny;
- prezentacja talentów na stronie internetowej szkoły - opiekun zakładki Galeria Talentów oraz pedagog szkolny;

b. zajęcia umożliwiające uczniom lepsze poznanie świata zawodów, rynku pracy:

- uczestnictwo uczniów klas VII i VIII w zajęciach doradztwa zawodowego - doradca zawodowy - 10 godzin na oddział;
- udostępnianie uczniom podczas zajęć przedmiotowych informacji o zawodach charakterystycznych dla danego przedmiotu - nauczyciele przedmiotów w trakcie roku szkolnego;
- udział uczniów w zajęciach z wychowawcą służących poznaniu świata zawodów, rynku pracy - wychowawcy klas, pedagog w trakcie roku szkolnego (np. klasy I-III - Zawód moich rodziców, klasy IV-VI - Ciekawe zawody, klasy VII-VIII - Zawody z przyszłością);

- udział uczniów w szkolnym konkursie zawodoznawczym "Galeria ciekawych zawodów" - pedagog, doradca zawodowy - II półrocze roku szkolnego;
- udział uczniów w Festiwalu Szkół Ponadpodstawowych oraz w dniach otwartych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe - dyrektor, wychowawcy klas VIII;
- udział uczniów w projekcie Katowice Miastem Fachowców - dyrektor, wychowawcy klas VIII;

c. zajęcia umożliwiające uczniom poznanie systemu edukacji:

- uczestnictwo uczniów klas VII i VIII w zajęciach doradztwa zawodowego - doradca zawodowy - 10 godzin na oddział;
- udział uczniów w zajęciach z wychowawcą służących poznaniu systemu edukacji - wychowawcy klas w trakcie roku szkolnego (np. klasy I-III - Po co się uczyć, klasy IV-VI - Jak uczyć się szybko i efektywnie, Sposoby uczenia się; klasy VII-VIII - Jak wybrać szkołę, Rekrutacja do szkół ponadpodstawowych);
- udział uczniów w regionalnych imprezach informacyjnych - Targi Edukacyjne, Drzwi Otwarte itp. - wychowawcy klas VIII zgodnie z harmonogramem;
- udział uczniów w spotkaniach w ramach doradztwa indywidualnego w szkole i PPP - spotkania z doradcą zawodowym, pracownikami PPP - zgodnie z harmonogramem wg potrzeb uczniów i rodziców;

Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę:

- a. opracowanie i wdrożenie WSDZ - dyrektor szkoły - X 2018 r.;
- b. planowanie działań doradczych - włączenie zagadnień związanych z wyborem kierunku dalszego kształcenia i zawodu do tematyki zajęć przedmiotowych oraz zajęć z wychowawcą - wszyscy nauczyciele, wychowawcy - X 2018 r.;
- c. wspieranie nauczycieli oraz wychowawców klas w realizacji zajęć/zagadnień związanych z wyborem kierunku dalszego kształcenia - doradca zawodowy, pedagog w trakcie roku szkolnego;
- d. współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę w działalności doradczej - pedagog oraz wychowawcy klas w trakcie roku szkolnego;

e. monitorowanie realizacji przydzielonych zadań - analiza zapisów w dziennikach zajęć - dyrektor, wicedyrektor w trakcie roku szkolnego.

Instytucje wspierające szkołę w realizacji działań związanych z realizacją doradztwa zawodowego:

- a. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 5 w Katowicach,
- b. szkoły ponadpodstawowe - wizyty studyjne: min. Zespół Szkół nr 1, Zespół Szkół Zawodowych nr 3;
- c. zakłady pracy, firmy - wizyty studyjne: min. TP - Autokompleks, KWK „Wujek”;
- d. Urząd Miasta Katowice - Informator o kierunkach kształcenia w średnich samorządowych szkołach zawodowych, projekt Katowice Miastem Fachowców.

Tematyka lekcji wychowawczych związanych z realizacją doradztwa zawodowego w roku szkolnym 2018/2019:

Klasy ósme:

1. Organizacja zespołu klasowego - wybór samorządu klasowego, przydział zadań - zachęcanie uczniów do zaangażowania się w pracę SU, właściwe i sumienne wypełnianie swoich obowiązków w szkole i w klasie.
2. Dobry wybór otwiera wiele drzwi? - poznawanie samego siebie, analiza informacji nt. systemu edukacji i rynku pracy, poszerzenie własnych zasobów, rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie.
3. Bądź bardziej zorganizowany - pozytywne i negatywne strony organizacji pracy: czas na naukę, realizacja swoich zainteresowań, czas na wypoczynek.
4. Kultura dyskusji w grupie rówieśniczej - doskonalenie umiejętności poprawnego komunikowania się, wyrażanie własnych poglądów i szanowanie zdania innych.
5. Czym się interesuję, kim będę? - wskazanie swoich mocnych i słabych stron, planowanie swojej przyszłości.
6. Aby zrozumieć innych - trzeba poznać siebie - dokonywanie obiektywnej samooceny, umiejętne wykorzystywanie swoich atutów.

7. Jak radzę sobie ze stresem? - radzenie sobie ze stresem.

8. Witamy Nowy Rok - nasze plany i zobowiązania - planowanie swojej przyszłości, dążenie do wyznaczonych celów.

9. Rekrutacja do szkół ponadpodstawowych w roku szkolnym 2019/2020.

Klasy siódme:

1. Poznajemy się lepiej - prezentowanie siebie na forum klasy, zainteresowania uczniów.

2. Jak uczyć się efektywnie? - czynniki wspierające i utrudniające skuteczne uczenie się w szkole i w domu.

3. Jak mogę wpływać na swoją przyszłość? - planowanie przyszłości z uwzględnieniem własnych możliwości i umiejętności, kształtowanie poczucia odpowiedzialności za siebie.

4. Przewycięzam słabości i rozwijam zainteresowania - techniki uczenia się, kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własną edukację, zachęcanie do rozwijania zainteresowań i pasji.

5. Jaki jestem? - Temperament i jego wpływ na nasze zachowanie - analiza cech typów temperamentów i ich wpływ na zachowanie i naszą przyszłość.

6. Moje mocne strony - wskazanie swoich mocnych stron, planowanie swojej przyszłości.

Klasy szóste:

1. Jak właściwie i odpowiedzialnie wykonywać powierzone obowiązki - kształtowanie poczucia odpowiedzialności za siebie, grupę do której się należy i za powierzone obowiązki.

2. Przewycięzam słabości i rozwijam zainteresowania - kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własną edukację, techniki uczenia się, zachęcanie do rozwijania zainteresowań i pasji.

3. Moi nauczyciele - jacy są? - zwrócenie uwagi na trud pracy nauczyciela,

rozwijanie empatii.

4. Jak mogę wpływać na swoją przyszłość? - planowanie przyszłości z uwzględnieniem własnych możliwości i umiejętności, kształtowanie poczucia odpowiedzialności za siebie.

5. Sporty zimowe - jak być aktywnym fizycznie zimą - zachęcanie do uprawiania sportów, sporty zimowe jako pasja a może i zawód.

6. Jak mnie postrzegają moi koledzy? - próby dokonywania samooceny, zasady autopromocji i autoreklamy, umiejętne wykorzystywanie swoich atutów.

Klasy piąte:

1. Przydział funkcji klasowych, wybór samorządu klasowego - zachęcanie uczniów do zaangażowania się w pracę SU, właściwe i sumienne wypełnianie swoich obowiązków w szkole i w klasie.

2. Co mi w duszy gra? - moje mocne i słabe strony.

3. Rozmowy o przyszłości - plany, marzenia i pasje.

4. Co mnie trapi? - rozmowa o problemach życiowych i sposobach ich rozwiązywania.

5. Autorytet - życiowy drogowskaz.

6. Ukryte w korcu maku - rozmawiamy o swoich talentach.

Klasy czwarte:

1. Kim chcę zostać w przyszłości; Jaki jestem i jaki chcę być - oceniamy własne możliwości zawodowe.

2. Oceniam swoje słabe i mocne strony - podsumowanie pierwszego semestru.

3. Od kamyka do grosika. Oszczędzanie to klucz do sukcesu.

4. Zawody przyszłości a nasze marzenia i plany.

5. Moje plany na przyszły rok i dalszą edukację. Podsumowanie osiągnięć i zdobytych umiejętności.

